

ADVIES Nr. 1.946

Zitting van woensdag 24 juni 2015

Sociaal statuut van de kunstenaars – Follow-up van de adviezen nr. 1.744, nr. 1.810 en nr. 1.931 – Adviesaanvraag over een ontwerp van koninklijk besluit en een ontwerp van ministerieel besluit – Werking van de Commissie "Kunstenaars" en model van de kaart en van het visum "kunstenaars"

x x x

2.739/1-1

ADVIES Nr. 1.946

Onderwerp: Sociaal statuut van de kunstenaars – Follow-up van de adviezen nr. 1.744, nr. 1.810 en nr. 1.931 – Adviesaanvraag over een ontwerp van koninklijk besluit en een ontwerp van ministerieel besluit – Werking van de Commissie "Kunstenaars" en model van de kaart en van het visum "kunstenaars"

Mevrouw M. De Block, minister van Sociale Zaken, heeft bij brief van 2 juni 2015 het advies van de Nationale Arbeidsraad ingewonnen over een ontwerp van koninklijk besluit en een ontwerp van ministerieel besluit.

Het voorgelegde ontwerp van koninklijk besluit strekt er enerzijds toe artikel 17 sexies van het koninklijk besluit van 28 november 1969 tot uitvoering van de wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders te wijzigen. Het voorziet in een overzicht van de artistieke prestaties als middel voor de controle op de kleinevergoedingsregeling, naast de kunstenaarskaart.

Het heeft anderzijds ook tot doel het koninklijk besluit van 26 juni 2003 houdende de organisatie en de werking van de Commissie "Kunstenaars" te wijzigen en de werking van die laatste te verduidelijken.

Zo bepaalt het welke leden van de Commissie een beraadslagen- de stem hebben en bepaalt het ook het aanwezigheidsquorum en de verdeling van de stemmen over de verschillende leden van de Commissie. Het verhoogt verder het presentiegeld van de voorzitter van de Commissie, het voorziet in de terugbetaling van zijn verplaatsingskosten en ten slotte in de verdeling van de werkzaamheden tussen de secretariaten van de openbare instellingen van sociale zekerheid en de FOD Sociale Zekerheid.

Het voorgelegde ontwerp van ministerieel besluit stelt de vermeldingen en de praktische regels vast voor de afgifte van de kunstenaarskaart door de Commissie "Kunstenaars" in het kader van de kleinevergoedingsregeling en van het beroepsvisum in het kader van de regeling van artikel 1 bis.

II. STANDPUNT VAN DE RAAD

A. Opmerkingen vooraf

De Raad heeft de voorgelegde ontwerpen van koninklijk besluit en ministerieel besluit aandachtig onderzocht.

1. Hij constateert a priori dat die ontwerpteksten ertoe strekken uitvoering te geven aan sommige nieuwe wetbepalingen van het kunstenaarsstatuut. Hij stelt het op prijs dat zijn advies wordt ingewonnen over die ontwerpteksten, wat tegemoetkomt aan het verzoek dat hij heeft gedaan in zijn eenparige advies nr. 1.931 van 24 maart 2015, waarin hij zich heeft uitgesproken over bepalingen tot herstelling van het kunstenaarsstatuut.

Hij heeft echter vastgesteld dat die ontwerpteksten, die de minister van Sociale Zaken hem op 4 juni 2015 officieel heeft toegestuurd, al in eerste lezing werden goedgekeurd tijdens de ministerraad van 12 juni 2015. Hij betreurt dan ook dat die handelwijze hem niet toelaat zich behoorlijk uit te spreken over die ontwerpteksten, onder het voorwendsel dat die ontwerpteksten op 1 juli 2015 in werking moeten treden.

Hij herinnert eraan dat de Nationale Arbeidsraad wettelijk gezien twee maanden de tijd heeft om zich uit te spreken over de voorgelegde verordende teksten.

Hij heeft ook vastgesteld dat de voorgelegde ontwerp teksten, nadat ze in eerste lezing werden goedgekeurd tijdens de ministerraad van 12 juni 2015, werden voorgelegd aan de Raad van State, wat een goedkeuring in tweede lezing door de ministerraad laat vermoeden. Hij hoopt dan ook ten eerste dat met het advies dat hij zal uitbrengen over de voorgelegde ontwerpen van koninklijk besluit en ministerieel besluit rekening zal worden gehouden bij die goedkeuring in tweede lezing tijdens de ministerraad.

2. Hij merkt vervolgens op dat hij de voorgelegde ontwerp teksten heeft onderzocht in het licht van zijn vroegere werkzaamheden over het kunstenaarsstatuut, in het kader waarvan hij uit eigen beweging respectievelijk de eenparige adviezen nr. 1.744 van 13 oktober 2010 en nr. 1.810 van 17 juli 2012 alsook het voornoemde eenparige advies nr. 1.931 heeft uitgebracht.

Hij deelt onmiddellijk mee dat hij een aantal opmerkingen heeft over de voorgelegde ontwerpen van koninklijk besluit en ministerieel besluit. Die opmerkingen hebben enerzijds betrekking op de inhoud van de ontwerp teksten en zijn anderzijds van wetgevingstechnische aard.

B. Inhoudelijke opmerkingen

1. De kunstenaarskaart en het prestatieoverzicht

De Raad merkt in eerste instantie op dat artikel 1 van het voorgelegde ontwerp van koninklijk besluit voorziet in een overzicht van de door de kunstenaar geleverde artistieke prestaties als middel voor de controle op de kleinevergoedingsregeling naast de kunstenaarskaart.

Hij constateert vervolgens dat het ontwerp van ministerieel besluit, waarover ook zijn advies wordt ingewonnen, de vermeldingen en de praktische regels vaststelt voor de afgifte van de kunstenaarskaart door de Commissie "Kunstenaars" in het kader van de kleinevergoedingsregeling en van het beroepsvisum in het kader van de regeling van artikel 1 bis.

De Raad herinnert er allereerst aan dat de kleinevergoedingsregeling werd ingevoerd omdat er in de artistieke sector enorm veel kunstenaars zijn met kleinschalige artistieke activiteiten die in de praktijk beperkt blijven. Die kleinschalige artistieke prestaties worden vaak door de opdrachtgever vergoed door middel van onkostenvergoedingen.

In advies nr. 1.931 heeft de Raad de nadruk gelegd op de noodzaak om, wat een controlesysteem betreft, een simpele en haalbare oplossing uit te werken, waarbij rekening wordt gehouden met de gebruikers van de kaart, namelijk kunstenaars die kleinschalige artistieke prestaties leveren van dertig dagen per jaar en voor een dag- en jaarbedrag dat bepaalde plafonds niet overschrijdt.

De concrete toepassing van die kaart mag bovendien de artistieke schepping niet belemmeren en de kunstenaars niet ontmoedigen om kleinschalige artistieke prestaties te leveren.

In het licht van zijn advies nr. 1.931 vraagt hij zich dan ook af of de voorgestelde controlewijze door middel van de kunstenaarskaart en het prestatieoverzicht niet voorbijgaat aan de doelstelling, namelijk dat de opeenvolgende opdrachtgevers, naast de inspectiediensten, vooral op basis van een objectief, simpel en transparant instrument moeten kunnen nagaan of de kleinschalige artistieke prestaties binnen de vastgestelde verordenende grenzen van de jaar- en dagplafonds blijven.

Hoewel hij van mening is dat het prestatieoverzicht een essentieel instrument is in het kader van de afgifte van de kunstenaarskaart in de kleinevergoedingsregeling, vindt hij dat er ook voor moet worden gezorgd dat geen bijkomende administratieve rompslomp wordt gecreëerd. De Raad is dienaangaande van mening dat de kunstenaarskaart en het prestatieoverzicht moeten worden beschouwd als één instrument dat bestemd is als drager van dat systeem voor de aangifte van kleinschalige artistieke prestaties in het kader van de kleinevergoedingsregeling. Dat aangiftesysteem is louter van administratieve aard.

In het licht van die bezorgdheden vindt de Raad dat de volgende beginselen in acht moeten worden genomen bij de vaststelling van dat aangiftesysteem:

- De eerste keer wordt de kunstenaarskaart automatisch afgegeven door de Commissie "Kunstenaars". De kaart moet binnen een redelijke termijn worden afgegeven of vernieuwd.
- De kunstenaar moet de kunstenaarskaart en het prestatieoverzicht ter beschikking houden van de inspectiediensten op de plaats waar hij effectief zijn artistieke prestaties verricht/optreedt.

- Die kunstenaarskaart moet de algemene vermeldingen bevatten dat die kaart wordt afgegeven in het kader van de kleinevergoedingsregeling en dat die regeling is bestemd voor het leveren van kleinschalige artistieke prestaties.
- Ter wille van de uniformiteit en de administratieve vereenvoudiging moeten de kunstenaarskaart en het prestatieoverzicht bij voorkeur deel uitmaken van één papieren of elektronisch standaarddocument.
- De kunstenaar moet op het prestatieoverzicht de aard van de geleverde artistieke prestatie, de datum waarop die prestatie is verricht, het aanvangsuur van deze prestatie (of de duur ervan) en het bedrag van de ontvangen vergoeding invullen. Het spreekt voor zich dat deze gegevens dienen ingevuld te zijn op het moment dat de uitvoering van de prestatie aanvangt.
- De kunstenaar moet de voornoemde verplichte vermeldingen invullen op het prestatieoverzicht voor hij de artistieke prestatie levert. Die vermeldingen worden vervolgens op het ogenblik waarop de prestaties worden geleverd, gevalideerd door de handtekening van de opdrachtgever voor wie de artistieke prestatie wordt geleverd.
- Het prestatieoverzicht laat de Commissie "Kunstenaars" toe a posteriori en met het oog op de vernieuwing van de kunstenaarskaart na te gaan of de in de loop van het kalenderjaar geleverde kleinschalige artistieke prestaties binnen de vastgestelde jaar- en dagplafonds vallen.

De Raad is van mening dat die beginselen met betrekking tot de kunstenaarskaart en het prestatieoverzicht vereisen dat het dispositief van artikel 3 van het ontwerp van ministerieel besluit wordt herschreven.

2. De Commissie "Kunstenaars"

De Raad merkt op dat het voorgelegde ontwerp van koninklijk besluit ook tot doel heeft het koninklijk besluit van 26 juni 2003 houdende de organisatie en de werking van de Commissie "Kunstenaars" te wijzigen en de werking van die laatste te verduidelijken.

Hij heeft daarover verschillende opmerkingen, die ook vereisen dat de desbetreffende bepalingen van het ontwerpbesluit worden herschreven.

a. Artikel 4 van het ontwerp van besluit

De Raad merkt op dat dit artikel alleen aan de voorzitter van de Commissie "Kunstenaars" een presentiegeld toekent. Bovendien heeft alleen de voorzitter van die Commissie recht op de terugbetaling van zijn reiskosten.

Hij neemt akte van die keuze, maar heeft toch vragen over die werkwijze.

b. Artikel 5 van het ontwerp van besluit

De Raad merkt op dat die bepaling ertoe strekt de werkzaamheden van de Commissie "Kunstenaars" te organiseren.

Hij stelt het op prijs dat wordt voorzien in een secretariaat om het werk van de Commissie voor te bereiden.

Het zou volgens hem evenwel nuttig zijn erop te wijzen dat de leden-ambtenaren die worden belast met het secretariaat van de Commissie niet de ambtenaren mogen zijn die met beraadslagende stem zitting hebben in de Commissie.

Hij vindt het ook nodig dat extra budgettaire middelen worden toegekend aan de socialezekerheidsinstellingen die een ambtenaar aanwijzen om de werkzaamheden van de Commissie voor te bereiden, tenzij die budgettaire middelen al zijn begrepen in de werkingsmiddelen die aan de Commissie "Kunstenaars" worden toegekend.

c. Artikel 6 van het ontwerp van besluit

De Raad constateert dat die bepaling het aanwezigheidsquorum dat nodig is voor de beraadslagingen van de Commissie "Kunstenaars" vaststelt en een verschillend aantal stemmen verdeelt over de vertegenwoordigers van de socialezekerheidsinstellingen (ieder drie stemmen) en de vertegenwoordigers van de sociale partners (ieder één stem), zonder dat hij de reden ervan kent.

Met betrekking tot het aanwezigheidsquorum dat vereist is voor de beraadslaging van de Commissie vindt hij het verkieslijk dat de Commissie maar geldig zou beraadslagen indien minstens twee van de drie door de interprofessionele vakorganisaties aangewezen leden, twee van de drie vertegenwoordigers van de werkgeversorganisaties en twee van de drie vertegenwoordigers van de artistieke sector aanwezig zijn.

Hij is bovendien van mening dat iedere vertegenwoordiger die zitting heeft in de Commissie over eenzelfde aantal stemmen moet beschikken om het evenwicht te respecteren.

De Raad herinnert eraan dat hij in zijn voornoemde eenparige advies nr. 1.810 ervoor heeft gepleit dat extra opdrachten worden toevertrouwd aan de Commissie "Kunstenaars" – wat thans is gebeurd – en het vanwege de extra bevoegdheden van die Commissie nuttig heeft geacht dat de samenstelling ervan zou worden uitgebreid tot de sociale partners van de sector en vertegenwoordigers van de RVA. Daardoor zou er volgens de Raad een rol zijn weggelegd voor alle betrokken actoren die door hun ervaring en kennis van de artistieke sector ook zouden bijdragen tot een positieve ontwikkeling van de expertise van de Commissie.

Het zou dan ook jammer zijn dat de toekenning van een verschillend aantal stemmen aan de vertegenwoordigers van het bestuur en de vertegenwoordigers van de sociale partners afbreuk zou doen aan de bezorgdheid van de Raad, namelijk dat ervoor gezorgd moet worden dat alle actoren die zitting moeten hebben in de Commissie echt betrokken zijn.

In dezelfde gedachtegang dringt de Raad er bovendien op aan dat wordt voorzien in de mogelijkheid om een volmacht te geven wanneer het plaatsvervangende lid dat zitting heeft in de Commissie evenmin beschikbaar is.

Ten slotte acht de Raad het ook nuttig dat de nadere regels voor de aanwijzing van de plaatsvervangende voorzitter worden vastgesteld.

C. Wetgevingstechnische opmerkingen

De Raad wijst erop dat hij een aantal onnauwkeurigheden heeft geconstateerd in de voorgelegde ontwerp teksten.

Hij stelt voor in de vijfde overweging van de Franse tekst van het ontwerp van koninklijk besluit het woord "carte" voor het woord "visa" te schrappen.

Hij stelt voor in artikel 3, § 2, 2° van het ministerieel besluit het woord "werkgever" te vervangen door het woord "opdrachtgever", om onduidelijkheden te vermijden.

Hij stelt voor in punt 3° van de Franse tekst van diezelfde bepaling de woorden "année calendrier" te vervangen door "année civile", ter wille van de samenhang met artikel 17 sexies van het voornoemde koninklijk besluit van 28 november 1969.
